

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Măsura 19 - Dezvoltarea locală LEADER/Sub-Măsura 19.4, „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare”

Nr. Acord Cadru de finanțare C19400144011630310301 / 05.12.2016

Beneficiar: **Asociația Grupul de Acțiune Locală Făgărașul de Sud - Țînutul Posadelor**

Digitally signed
by Tudor Radu
Date:
2025.08.29
15:42:24
+03'00'

RAPORTUL DE EVALUARE A IMPLEMENTĂRII SDL

pentru perioada decembrie 2016 –august 2025

Elaborat de Asociația GAL Făgărașul de Sud - Țînutul Posadelor

Echipa de evaluatori și de elaborare a raportului :

Stoicescu Sorin-George – responsabil tehnic (RT-1),
evaluador 1, responsabil de evaluarea implementării SDL

Chirițescu Vergina – responsabil tehnic (RT-3), evaluador 2

Radu Tudor – manager GAL, coordonator al procesului de evaluare

Cuprins

1. Rezumat

1.1 Principalele constatări ale evaluării	3
1.2 Concluzii și recomandări	3

2. Introducere

2.1 Scopul raportului de evaluare și obiectivele evaluării.....	3
2.2 Structura raportului de evaluare.....	3

3. Informații generale privind SDL

3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului	4
3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare ca urmare a realocărilor financiare, bonusărilor etc.....	4

4. Cadrul de evaluare și metodologia.....10

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1. Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL.....	13
5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție.....	13

6. Răspuns la întrebările de evaluare.....14

7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL.....17

8. Concluzii și recomandări.....18

1. Rezumat

1.1 Principalele constatări ale evaluării

Prezentul raport a fost elaborat de echipa de evaluare a GAL conform Planului de evaluare aprobat prin Hotărârea Consiliului Director nr.7/2025 și înglobează toate informațiile din Planul /Raportul de evaluare elaborat la nivelul anului 2019.

Principalele constatări ale evaluării SDL au fost:

- a. nevoile socio-economice ale teritoriului GAL identificate pe perioada elaborării strategiei nu s-au modificat fiind încă de actualitate;
- b. s-a respectat logica de intervenție a SDL și s-a menținut coerența internă;
- c. nivel bun de contractare a fondurilor alocate SDL (96% din valoare totală alocată la momentul evaluării);
- d. indicatorii de rezultat au fost realizați, SDL contribuind astfel semnificativ la domeniile de intervenție PNDR 2014-2020;
- e. GAL a transformat resursele financiare în oportunități economice concrete.
- f. reputație solidă a GAL la nivelul teritoriului acoperit inclusiv la nivel județean, regional și național;
- g. GAL își menține atributul de factor important în dezvoltarea dinamică a teritoriului;
- h. consolidare a guvernancei locale prin transparență decizională, participare largă a actorilor locali, mecanisme clare de selecție și animare eficientă a teritoriului;
- i. a crescut încrederea în procesele de dezvoltare locală și implicarea directă a comunității în utilizarea fondurilor europene;
- j. absorbție afectată de barierele financiare (cash-flow, garanții bancare) în cazul beneficiarilor înființați în baza OG 26/200 și suprapunerea cu alte programe naționale în cazul beneficiarilor publici;
- k. perioada pandemică, incertitudinile financiare generate și lipsa predictibilității au relevat schimbări în prioritățile comunității, (*presiune asupra cash-flow-ului, întârzieri și adaptări în derularea proiectelor*);

1.2 Concluzii și recomandări

Concluzia generală: SDL a adus valoare adăugată în teritoriu prin crearea de locuri de muncă, diversificarea economiei rurale, consolidarea guvernancei, a identității locale și îmbunătățirea accesului la servicii și infrastructuri de bază. Metoda LEADER a mobilizat comunitatea și a întărit capitalul social, confirmându-și rolul ca instrument eficient pentru dezvoltarea locală.

Recomandări:

- Focalizarea eforturilor principale ale GAL pe accelerarea finalizării proiectelor aflate în derulare în vederea asigurării rezultatelor și impactului preconizat al implementării SDL având în vedere cele 10 proiecte cu termen de finalizare 30 septembrie 2025;
- Calibrare mai atentă, mecanisme de sprijin simplificate (ex. sume forfetare, costuri unitare), o corelare cu intervențiile naționale.

2. Introducere

2.1 Scopul raportului de evaluare și obiectivele evaluării

Evaluarea SDL 2016-2023(2025) a presupus o analiză intensă, limitată în timp, care a examinat de o manieră sistematică și obiectivă relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul, sustenabilitatea, performanța, succesul SDL și a proiectelor selectate de GAL. În acest sens, scopul evaluării a fost acela de a oferi informații despre îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor specifici SDL, evaluarea valorii adăugate la nivel local(impactul SDL în teritoriul GAL la nivel de management, animare a teritoriului, cooperare, implicare a partenerilor, recomandări etc), eficacitatea și, eficiența operațiunilor, crearea de plus-valoare a metodei LEADER precum și contribuția SDL la evaluarea PNDR 2014-2020.

2.2 Structura raportului de evaluare

Stabilirea structurii raportului de evaluare a avut în vedere respectarea cerințelor din *Ghidul Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea SDL-V17(pag.30-34)*. În acest sens, au fost incluse secțiunile din structura minimă a Cuprinsului Raportului de evaluare și a celorlalte documente programatice în vigoare la data aprobării acestuia. Toate informațiile respectă și sunt în concordanță cu Planul de evaluare a SDL 2014-2020 aprobat prin Hotărârea Consiliului Director nr. 7/ 2025.

3. Informații generale privind SDL

3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului

SDL 2016-2023(2025) a fost implementată cu resursele umane proprii ale GAL - membrii Compartimentului Administrativ al GAL, pentru toate procesele aferente implementării SDL, inclusiv cel de evaluare a implementării. Teritoriul GAL reunește 19 UAT(comune), integral din județul Argeș, reprezentând un procent de 20% din numărul comunelor din județ .

La momentul elaborării prezentului Raport de evaluare, Asociația GAL reunește un număr de 61 parteneri, dintre care 32 membri fondatori și 29 membri aderenți respectând structura Acordului de parteneriat.

Experiența echipei GAL și a organelor decizionale în implementarea SDL 2007- 2013 au creat plus valoare Leader în implementarea SDL 2014 – 2020.

În perioada de programare 2007-2013, sprijinul financiar rambursat efectiv beneficiarilor GAL a reprezentat 88,95% din valoarea publică alocată SDL - 2.285.000 euro, sectorul privat absorbind peste 65% din fondul alocat.

La momentul aprobării Planului de evaluare pentru perioada de programare 2014-2020, valoarea totală contractată a proiectelor reprezintă un procent de 147% și sprijinul financiar rambursat efectiv beneficiarilor GAL fiind de 106.74% din valoarea publică alocată inițial SDL. Având în vedere proiectele în implementare ce au ca termen de finalizare sfârșitul perioadei de programare, se estimează ca sprijinul rambursat efectiv beneficiarilor GAL să reprezinte un procent de 131% din valoarea publică alocată inițial și un procent de 87.63% din valoarea publică finală (*valoarea alocată FEADR + EURI -tranziție*).

3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare ca urmare a realocărilor financiare, bonusărilor etc

SDL 2014-2020 este postată pe site-ul GAL - <https://gal-tinutulposadelor.ro/>, la secțiunea SDL 2014-2020, atât versiunea inițială (în forma selectată de AM PNDR), cât și versiunile actualizate, aprobate de AM PNDR pe parcursul derulării procesului de evaluare a implementării SDL.

Principalele obiective de dezvoltare rurală previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER 2014-2020 în teritoriu au fost *Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă și Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL* având ca **priorități Strategice**: (*Prioritatea 1-Dezvoltarea economică a teritoriului și promovarea incluziunii sociale și Prioritatea 2-Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii*).

Strategia de Dezvoltare Locală a suferit în perioada implementării următoarele **modificări**:

Modificarea 1-V01 (conform Nota de aprobare AM PNDR nr. 216695/27.11.2018) :

- Realocări financiare între măsuri care contribuie la aceeași prioritate
- Realocări financiare între măsuri din priorități diferite până la o limită de 5% din suma totală alocată pentru finanțarea măsurilor din SDL
- Modificarea prevederilor Cap.XI: procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL
- Eliminarea măsurilor M3/1A/6A, M5/1B/6B și M9/2A/2A și modificarea Anexei 4 – Planul de finanțare
- Modificarea cap. IV Obiective, priorități și domenii de intervenție (Logica intervenției în programarea SDL)
- Modificarea Capitolul VI – Descrierea complementarității și / sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante
- Modificarea Capitolul X – Planul de finanțare al strategiei
- Modificări ale Măsurilor din SDL
- Modificarea Anexei 3 - Componenta parteneriatului. (modificare legislativă și administrativă
- Modificarea Cap. X din SDL - Planul de finanțare (modificare legislativă și administrativă) ca urmare a îndeplinirii criteriilor de calitate

Modificarea 2-V02 (conform Nota de aprobare AM PNDR nr.235461/23.06.2020) :

Modificări ale Cap. V – Descrierea măsurilor din SDL- modificarea fișei Măsurii M7- Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților române din teritoriul GAL.

Modificarea 3-V03 (conform Nota de aprobare AM PNDR nr.201559/19.08.2022) :

Modificări legislative și administrative (Actualizarea planului de finanțare în conformitate cu sumele obținute în urma tranziției și modificarea/introducerea fișelor măsurilor către care s-au realocat fonduri provenite din tranziție).

Cele trei modificări nu au afectat nevoile identificate, Obiectivele de dezvoltare și/sau prioritățile Strategiei impunând modificări semnificative doar în Planul de finanțare.

Scurtă descriere a Măsurilor și analiză a implementării

Obiectivele și Prioritățile SDL au fost transpuse în **13 Măsuri** (11 Măsuri în varianta inițială a SDL la care se adaugă 2 Măsuri ca urmare a sumelor obținute în urma tranziției).

Sintetic, la momentul evaluării situația se prezintă astfel:

I. Domeniul de intervenție 6A- Facilitarea diversificării economice, înființării și dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă

Măsura M1/1A/6A – Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole a avut un rol central în sprijinirea mediului antreprenorial din teritoriul GAL. Alocarea inițială de 700.000 de euro a fost suplimentată, ajungând la 1.543.222 de euro, ca răspuns la interesul ridicat al potențialilor beneficiari. Această cerere consistentă s-a reflectat în valoarea proiectelor selectate, care a depășit alocarea disponibilă, ajungând la 1.800.162,60 euro, ceea ce confirmă supralicitarea măsurii.

Din cele 19 proiecte selectate, 18 au fost contractate, iar unul a fost retras în perioada de evaluare a AFIR. Trei proiecte au fost ulterior reziliate, la inițiativa beneficiarilor la expirarea termenului contractual, fapt care a pus GAL-ul în imposibilitatea de a realoca sumele dezangajate. Cu toate acestea, valoarea totală a proiectelor contractate se ridică la suma de 1.500.352,70 euro, dintre care 1.214.720,92 euro au fost deja rambursați beneficiarilor. Eficiența financiară este evidentă, valoarea rambursată depășind cu 73% alocarea inițială.

Raportat la indicatorii asumați inițial, implementarea măsurii a generat 18 locuri de muncă (inclusiv 3 preluate de la măsura eliminată M3/1A/6A). Acest rezultat reprezintă o realizare de 257% față de ținta asumată.

Aspecte/probleme în implementare: perioada pandemică, procedurile de achiziții publice au dus la întârzieri, ceea ce a împins finalizarea a trei proiecte spre finalul perioadei de implementare. Totuși, aceste proiecte se află într-un stadiu avansat de implementare, finalizarea lor va contribui la consolidarea rezultatelor măsurii.

Măsura M1/1A/6A a demonstrat o eficiență financiară și un impact economic ridicat, sprijinind diversificarea activităților non-agricole și stimulând ocuparea forței de muncă în teritoriul GAL. Rezultatele implementării măsurii confirmă rolul ei esențial în atingerea obiectivelor SDL și a indicatorilor domeniului de intervenție 6A.

Măsura M2/1A/6A – Sprijin pentru activități non-agricole în teritoriul GAL a beneficiat de o alocare inițială de 350.000 euro care în urma modificărilor aprobate de SDL a ajuns la suma de 380.000 euro. Interesul ridicat al solicitanților s-a reflectat în valoarea proiectelor selectate, care a depășit cu mult suma disponibilă (640.000 euro), ceea ce confirmă supralicitarea măsurii.

Din cele 10 proiecte selectate, 6 au fost contractate, iar 4 au fost retrase și/sau declarate neeligibile de AFIR. Nu s-au înregistrat rezilieri ale contractelor de finanțare; valoarea totală contractată a fost integral rambursată beneficiarilor, demonstrând o eficacitate financiară de 135%.

În ceea ce privește indicatorii de rezultat, măsura și-a atins obiectivul; dacă inițial erau prevăzute 7 locuri de muncă, implementarea proiectelor a condus la realizarea a 9,5 locuri, ceea ce reprezintă un grad de realizare de aproximativ 136%. Acest rezultat confirmă contribuția concretă a măsurii la domeniul de intervenție.

Un aspect notabil al acestei măsuri este că nu s-au înregistrat probleme majore în implementare, ceea ce a facilitat derularea proiectelor și atingerea indicatorilor asumați.

Măsura M2/1A/6A s-a dovedit a fi una dintre cele mai eficiente componente ale SDL, atât financiar, prin absorbția integrală a fondurilor, cât și operațional, prin depășirea indicatorilor asumați, contribuit în mod vizibil la domeniul de intervenție 6A.

Măsura M3/1A/6A – Investiții în prelucrarea/procesarea produselor din sectorul pomicol a vizat diversificarea și dezvoltarea întreprinderilor mici prin investiții în sectorul pomicol.

Deși pentru această măsură au fost lansate două apeluri de selecție, nu a fost depus niciun proiect. Consultările realizate cu potențialii solicitanți în anii 2017 și 2018 au evidențiat cauzele principale ale lipsei de interes: intensitatea sprijinului de 50% a fost percepută ca prea mare pentru capacitatea financiară a fermelor mici, iar lipsa resurselor

proprii pentru cofinanțare, alături de reticența și lipsa experienței în obținerea de credite bancare, au făcut imposibilă formularea unor planuri de finanțare viabile. Totodată, lipsa vocației și a competențelor tehnice necesare pentru dezvoltarea unor proiecte de procesare a redus și mai mult apetitul pentru accesarea fondurilor.

În consecință, prin Nota de aprobare a AM PNDR nr. 216695/27.11.2018, măsura a fost eliminată din SDL, iar indicatorii asumați (3 locuri de muncă transferați Măsurii M1/1A/6A) în timp ce resursele financiare au fost redirecționate către aceeași măsură cu cerere ridicată și impact real în teritoriu, menținându-se astfel obiectivele asumate la nivel de domeniu de intervenție.

Concluzie: deși nivelul de interes și capacitatea de absorbție a variat între măsuri, rezultatele obținute arată o contribuție reală la dinamizarea mediului economic local și la reducerea dependenței comunităților de agricultură ca sursă principală de venit. Raportul dintre indicatorii inițiali asumați cu cei realizați arată că măsurile au depășit nivelul Țintelor stabilite la începutul perioadei de programare, ceea ce confirmă faptul că interesul beneficiarilor a fost mai ridicat decât prognoza inițială și că resursele financiare au fost utilizate eficient, orientându-se către inițiative viabile.

II. Domeniul de intervenție 6B- Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Măsura M4/1B/6B - Afirmarea atractivității și valorizarea potențialului teritoriului a beneficiat de o alocare financiară de 200.000 euro, menținută constant pe parcursul implementării. Valoarea proiectelor selectate a fost de 199.734 euro, valoarea contractată însumând 194.309 euro. Suma rambursată efectiv beneficiarilor este de 162.849,99 euro, conducând la o eficacitate financiară bună la nivel de alocare de 81,42%.

Din perspectiva indicatorilor, măsura are o performanță remarcabilă. Deși nu au fost asumați indicatori (*populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite*), implementarea a generat un număr de 25.998 persoane care beneficiază de servicii și infrastructuri îmbunătățite. Această diferență între ținta inițială (zero) și rezultatul obținut demonstrează impactul real și valoarea adăugată adusă domeniului de intervenție.

Nu au fost semnalate probleme în implementare, proiectele contractate fiind finalizate.

Măsura M4/1B/6B s-a dovedit eficientă și bine gestionată, cu absorbție financiară ridicată și un impact semnificativ asupra comunității locale, depășind așteptările inițiale în ceea ce privește indicatorii Țintă, de realizare și de rezultat.

Măsura M5/1B/6B -Promovarea și facilitarea valorificării produselor locale

Și în cadrul acestei măsuri au fost lansate două apeluri de selecție în urma cărora nu s-au înregistrat cereri de finanțare. Din consultările realizate cu potențialii solicitanți în anii 2017 și 2018 a reieșit faptul că măsura este inabordabilă datorită intensității sprijinului, lipsei resurselor proprii pentru cofinanțare. Indicatorul specific „*populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite*” nu a fost cuantificat inițial.

În consecință, prin Nota de aprobare a AM PNDR nr. 216695/27.11.2018, măsura a fost eliminată din SDL, resursele financiare alocate(100,000.00 euro) fiind realocate către Măsura M1/1A/6A, măsura suprasolicitată și cu impact real în teritoriu, menținându-se astfel obiectivele asumate la nivel de domeniu de intervenție.

Măsura M6/1B/6B - Investiții în infrastructura socială a teritoriului

Alocarea inițială de 190.000 euro a fost ajustată prin Nota de aprobare AM PNDR nr. 216695/27.11.2018 la suma de 189,453.00 euro (*valoarea contractată a proiectelor*). Proiectul contractat a fost finalizat, suma rambursată efectiv beneficiarului fiind de 156,202.66 euro.

Din punct de vedere al indicatorilor, măsura nu avea ținte asumate inițial însă rezultatele obținute sunt semnificative: 14.798 persoane(*populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite*). Această diferență între ținta inițială (zero) și rezultatul obținut demonstrează impactul real și valoarea adăugată adusă domeniului de intervenție.

Nu au fost raportate dificultăți în implementare, ceea ce arată o bună coordonare a proiectelor și o capacitate de absorbție adecvată.

Măsura M6/1B/6B a fost implementată cu eficiență și fără probleme majore, atingând un impact social semnificativ prin cei aproape 15.000 de beneficiari indirecti. Chiar dacă există o valoare dezangajată, rezultatele la nivel de comunitate confirmă contribuția măsurii la domeniul 6B și la obiectivele SDL privind dezvoltarea locală și creșterea calității vieții.

Măsura M7/1B/6B -Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL a urmărit integrarea socială și economică a comunităților vulnerabile(rome).

Alocarea inițială cât și la momentul evaluării a fost de 15.599 euro, valoarea proiectului selectat și contractat fiind de 15.594,73 euro. Proiectul a fost implementat integral, activitățile fiind realizate conform Raportului Final de activitate; cererea de plată a fost avizată atât de experții GAL cât și de experții OJFIR.

În procesul de reverificare pe eșantion, experții AFIR au considerat că nu a fost respectat un criteriu de eligibilitate. În ciuda faptului că atât experții GAL, cât și cei ai OJFIR, au susținut eligibilitatea cheltuielilor, poziția AFIR a fost diferită, iar cererea de plată a fost declarată neeligibilă, conducând la declararea cererii de plată ca neeligibilă.

Acest aspect evidențiază o vulnerabilitate procedurală cauzată de interpretări diferite ale structurilor implicate (GAL, OJFIR și AFIR), lipsa unei interpretări unitare a unor termeni contabili conducând la anularea efectului așteptat deși în realitate proiectul a fost implementat, producând efecte la nivel de indicatori de rezultat-50 persoane de etnie romă.

Măsura M12/1A/6B - Dezvoltarea spațiului rural autentic a fost introdusă ulterior în SDL(*fonduri FEADR-tranziție*), având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării locale prin investiții în infrastructuri și servicii care să pună în valoare identitatea teritoriului, beneficiind (*la momentul evaluării*) de o alocare financiară de 529.577 euro. Interesul ridicat al beneficiarilor s-a reflectat în valoarea proiectelor selectate: 729.361,49 euro. Doar 8 proiecte au fost contractate din cele 15 selectate de GAL (*valoare totală eligibilă 387.045,11 euro*), 7 proiecte fiind declarate neeligibile datorită interpretării neunitare a unor termeni și expresii în faza de verificare a eligibilității.

La momentul evaluării un singur proiect este finalizat în valoare de 46.627,54 euro, sumă care a fost rambursată beneficiarului. Diferența de 340.417,57 euro reprezintă valoarea proiectelor aflate în diferite stadii de implementare inclusiv cereri de plată avizate.

În privința indicatorilor de rezultat, ținta asumată inițial *populație netă care beneficiază de infrastructuri îmbunătățite* - 5.000 persoane reprezintă un procent realizat de 64% ; se estimează ca indicatorul realizat la final de implementare să reprezinte un procent de 152% din valoarea asumată inițial.

Măsura M12/1A/6B confirmă nevoia comunităților pentru acest tip de investiții; deși implementarea se află încă într-un stadiu intermediar și rezultatele finale depind de finalizarea proiectelor contractate, contribuția măsurii la domeniul de intervenție estimată este una consistentă, cu depășire a indicatorilor asumați la final de implementare și cu un impact important asupra populației locale.

Măsura M13/1A/6B - Servicii sociale de calitate în teritoriul GAL

Măsura M13/1B/6B – Servicii sociale de calitate în teritoriul GAL a fost introdusă în cadrul domeniului de intervenție 6B (*fonduri EURI*), având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării de servicii sociale adaptate comunităților rurale. Alocarea la momentul evaluării a fost de 208.241 euro, însă această sumă nu a fost valorificată prin niciun proiect.

Deși au fost lansate două apeluri de selecție (2023 și 2024), măsura nu a generat cereri de finanțare. Consultările realizate cu actorii locali au evidențiat principalele bariere: imposibilitatea solicitanților de a asigura cash-flow-ul necesar în condițiile tipului de sprijin bazat pe rambursarea cheltuielilor eligibile și dificultatea constituirii unei garanții bancare pentru accesarea avansului. În plus, în cazul beneficiarilor UAT s-a constatat suprapunerea cu programul național „HUB de servicii MMPS-SII MMPS” (MySmis 130963) finanțat prin Programul Operațional Competitivitate, ceea a făcut ca tipurile de investiții propuse de această măsură să se suprapună, tipurile de cheltuieli eligibile potențial propuse fiind neeligibile.

În consecință, indicatorii asumați – 10.000 persoane care să beneficieze de servicii sociale de calitate – nu au fost atinși, iar contribuția măsurii la obiectivele SDL și ale domeniului 6B este nulă; indicatorul de rezultat estimat inițial-10.000 persoane- va fi realizat integral prin implementarea măsurii M12/1B/6B.

Măsura a evidențiat limitele practice ale implementării; barierele financiare și suprapunerea cu alte programe au blocat. În cazul acestor tipuri de investiții, este necesară o calibrare mai atentă, mecanisme de sprijin simplificate (*ex. sume forfetare, costuri unitare*), o corelare cu intervențiile naționale.

Concluzie: Măsurile implementate în cadrul domeniului 6B au avut rezultate mixte: M4/1B/6B și M6/1B/6B au demonstrat eficiență și impact clar, adresat miilor de beneficiari de servicii și infrastructuri îmbunătățite, în timp ce M12/1A/6B a demonstrat un interes ridicat și, deși se află încă în curs de implementare, potențialul estimat depășește țintele asumate. Măsura M7/1B/6B a evidențiat vulnerabilități procedurale majore, în condițiile în care unicul proiect contractat a fost refuzat la plată din cauza unor interpretări neunitare instituționale, iar M13/1B/6B nu a generat niciun proiect, din cauza barierelor financiare și a suprapunerii cu alte programe naționale.

Concluzie: domeniul 6B a adus o contribuție semnificativă la îmbunătățirea calității vieții și a infrastructurilor locale, însă impactul său a fost diminuat de probleme procedurale și de designul nerealist al unor măsuri sociale. Pentru viitor, consolidarea domeniului 6B sau a unui domeniu de intervenție similar presupune regândirea tipului de sprijin, astfel încât să fie accesibil și adaptat capacității reale a beneficiarilor.

III. Domeniul de intervenție 2B - Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și în special a reînnoirii generațiilor

Măsura M8/2B/2B-Sprijin pentru tinerii fermieri – a beneficiat de o alocare financiară inițială de 300.000 euro ce a fost suplimentată la 520.000 euro, ca urmare a supralicitării și a realocării fondurilor din măsuri eliminate, ceea ce reflectă interesul ridicat al tinerilor pentru această intervenție.

Au fost selectate și contractate 15 proiecte, toate fiind finalizate; valoarea totală a proiectelor finalizate este egală cu cea contractată – 520.000 euro. Indicatorul asumat la nivelul măsurii (*număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți*) a fost realizat în proporție de 1500%, respectiv 15 fermieri sprijiniți față de 0 asumați inițial, ceea ce arată o contribuție agresivă asupra țintei propuse.

Măsura se remarcă prin eficacitate financiară deplină(173%), fondurile fiind utilizate integral, precum și prin eficacitate operațională, întrucât toate proiectele contractate au fost implementate și finalizate. Contribuția la domeniul de intervenție 2B este semnificativă, întrucât a generat direct instalarea a 15 tineri fermieri în teritoriu, consolidând procesul de reînnoire a generațiilor în agricultură și creând premisele pentru dezvoltarea unor exploatații sustenabile și reziliente economic.

Măsura M11/2B/2B - Sprijin pentru acțiuni de formare profesională și de dobândire de competențe a beneficiat de o alocare financiară inițială de 15.000 euro, ușor suplimentată la momentul evaluării - 16.053,31 euro. În urma celor 4 apeluri de selecție lansate, a fost depus și selectat același proiect, aparținând Universității din Pitești (*ce ulterior a devenit sucursală a Universității Politehnica București*). Deși proiectul a fost selectat la nivelul GAL, evaluările succesive realizate de OJFIR au declarat proiectul neeligibil, pe baza unor motive diferite la fiecare rundă de evaluare. La ultima evaluare, solicitantului i s-a propus contractarea cu diminuarea bugetului, condiții pe care acesta nu le-a acceptat, refuzând semnarea contractului de finanțare.

Implementarea măsurii a scos în evidență o vulnerabilitate procedurală importantă: interpretarea diferită a unor criterii de interpretare a structurilor implicate (GAL, OJFIR); procesul de evaluare nu a fost unitar, întrucât solicitantul a primit motive distincte de respingere la fiecare rundă, fapt care a diminuat predictibilitatea și încrederea beneficiarului.

Din punct de vedere financiar și operațional, măsura nu și-a atins obiectivele, alocarea rămânând neutilizată. Totuși, interesul manifestat prin depunerea proiectului demonstrează existența unei nevoi reale de formare profesională în rândul tinerilor fermier, impunând armonizarea interpretărilor procedurale instituționale.

Concluzie: măsurile implementate au avut un impact direct și vizibil asupra sprijinirii tinerilor fermieri și a procesului de reînnoire generațională în agricultură. Prin măsurile de instalare a tinerilor fermieri și de susținere a investițiilor, au fost sprijiniți beneficiari care au reușit să-și consolideze exploatațiile și să devină activi economic în teritoriu. Chiar dacă măsura vdedicată formării profesionale a întâmpinat dificultăți procedurale și nu s-a concretizat în proiect contractat, per ansamblu domeniul a înregistrat indicatori realizați peste nivelul Țintelor inițiale, demonstrând relevanța ridicată și contribuția la crearea unui nucleu de fermieri tineri, mai bine pregătiți, ce asigură continuitatea activităților agricole și consolidarea capitalului uman calificat în mediul rural.

IV. Domeniul de intervenție 2A - Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole.

Măsura M9/2A/2A - Investiții în active fizice pentru exploatații pomicole

Pentru această măsură au fost lansate două apeluri de selecție în urma cărora nu s-au înregistrat cereri de finanțare. Din consultările realizate cu potențialii solicitanți în anii 2017 și 2018 a reieșit faptul că măsura este inabordabilă datorită intensității sprijinului, lipsei resurselor proprii pentru cofinanțare.

În consecință, prin Nota de aprobare a AM PNDR nr. 216695/27.11.2018, măsura a fost eliminată din SDL, resursele financiare alocate(100,000.00 euro) fiind realocate către Măsura M1/1A/6A și M8/2B/2B, măsuri suprasolicitate și cu impact real în teritoriu. Nu au fost asumați indicatori cuantificați inițial, indicatorii la nivel de domeniu de intervenție fiind realizați prin implementarea Măsurii M10/2A/2A.

Măsura M10/2A/2A- Investiții în active fizice pentru exploatații agricole, cu o alocare financiară inițială de 150.000 euro, ajustată la momentul evaluării la suma de 49.980 euro a înregistrat un singur proiect ce a fost contractat și implementat integral, valoarea totală a investiției fiind 49.980 euro, sumă rambursată în totalitate beneficiarului. Indicatorul asumat (*număr exploatații agricole/beneficiari sprijiniți*) nu a fost cuantificat inițial, însă indicatorul realizat este de 1 exploatație sprijinită, ceea ce reflectă o eficacitate și eficiență financiară de 100%. Nu au fost semnalate probleme sau dificultăți în implementare.

Concluzie: Chiar dacă a fost sprijinit un singur proiect, implementarea acestuia concurează la depășirea indicatorilor asumați la nivel de intervenție, reflectând impactul pozitiv asupra exploatațiilor sprijinite, consolidând viabilitatea fermelor și contribuind la creșterea competitivității sectorului agricol la nivel local.

Evoluția Planului de finanțare se prezintă astfel:

Prioritatea	Măsura	Buget inițial	Buget cu criterii de calitate (conform Nota de aprobare AM PNDR 216695/27.11.2018)	Buget modificat (conform Nota de aprobare AM PNDR 216695/27.11.2018)	Buget alocat la momentul evaluării (tranziție -FEADR+EURI) (conform Nota de aprobare AM PNDR nr.201559/19.08.2022)
Prioritatea 1 - Dezvoltarea economică a teritoriului și promovarea incluziunii sociale	M1/1A/6A	700,000.00	1,000,000.00	1,543,222.00	1,543,222.00
	M2/1A/6A	350,000.00	420,000.00	380,000.00	380,000.00
	M3/1A/6A	200,000.00	200,000.00	0.00	0.00
	M4/1B/6B	200,000.00	200,000.00	200,000.00	200,000.00
	M5/1B/6B	100,000.00	100,000.00	0.00	0.00
	M6/1B/6B	190,000.00	222,655.00	189,453.00	189,453.00
	M7/1B/6B	15,599.00	15,599.00	15,599.00	15,599.00
	M12/1A/6A	0.00	0.00	0.00	529,577.00
	M13/1A/6A	0.00	0.00	0.00	208,241.00
Prioritatea 2 - Modernizarea și îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii	M8/2B/2B	300,000.00	440,000.00	520,000.00	520,000.00
	M9/2A/2A	150,000.00	150,000.00	0.00	0.00
	M10/2A/2A	150,000.00	150,000.00	49,980.00	49,980.00
	M11/2B/2B	15,000.00	16,053.31	16,053.31	16,053.31
	Total	2,370,599.00	2,914,307.31	2,914,307.31	3,652,125.31

Sintetic, bugetul total alocat SDL 2014-2020(sM 19.2 + sM 19.4) este structurat astfel:

-euro-	Valoare inițială	Valoare cu criterii de calitate	Valoare cu tranziție
sM 19.2	2,370,599.00	2,914,307.31	3,652,125.31
sM 19.4	592,280.00	728,122.00	912,460.96
TOTAL	2,962,879.00	3,642,429.31	4,564,586.27

Notă: GAL nu a beneficiat de bonusare la evaluarea intermediară din septembrie 2019 și nici nu a fost penalizat; suplimentarea Planului financiar cu fonduri aferente perioadei de tranziție contribuie la valoarea adăugată Leader.

Alte informații relevante: Strategia de dezvoltare Locală a GAL nu a prevăzut măsuri pentru scheme de calitate, broadband și asociativitate; Eliminarea măsurilor M3/1A/6A, M5/1B/6B și M9/2A/2A nu a afectat indicatorii de rezultat prevăzuți și nici sinergia/ complementaritatea măsurilor.

4. Cadrul de evaluare și metodologia

Tema de evaluare Componenta generală LEADER -Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă Componenta specifică SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă			
<i>Criterii de evaluare</i>	<i>Întrebări de evaluare</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Metodologia de colectare date</i>
Sprijinirea dezvoltării economice a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale	În ce măsură a contribuit SDL la Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă	Număr de proiecte privind înființarea unor întreprinderi noi Număr de locuri de muncă noi create	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate
	În ce măsură a contribuit SDL la Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriului GAL	Număr de acțiuni noi sprijinite Număr de persoane care beneficiază de acces la servicii/infrastructuri îmbunătățite în cadrul proiectelor finalizate	Analiza indicatorilor de monitorizare asumați și realizați în cadrul proiectelor finalizate M1/1A6A și M2/1A/6A-cereri de plata
Creșterea procentului populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	În ce măsură s-a îmbunătățit accesul la serviciile și la infrastructurile locale	Număr de persoane care beneficiază de acces la servicii/infrastructuri îmbunătățite în cadrul proiectelor în curs de implementare	Analiza indicatorilor de monitorizare asumați și realizați în cadrul proiectelor finalizate: M4 și M12
Creșterea numărului de locuri de muncă prin implementarea proiectelor (LEADER)	Care este numărul de locuri de muncă create prin implementarea de noi proiecte în teritoriul GAL	Număr proiecte/inițiative susținute de proiectele implementate	Chestionar beneficiari
Consolidarea economiei locale prin proiectele/inițiativele susținute de SDL	Care este numărul total de proiecte/inițiative susținute de proiectele implementate		
Tema de evaluare Componenta generală LEADER -Favorizarea competitivității agriculturii locale Componenta specifică SDL - Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL			
<i>Criterii de evaluare</i>	<i>Întrebări de evaluare</i>	<i>Indicatori</i>	<i>Metodologia de colectare date</i>
Îmbunătățirea productivității și competitivității agriculturii în teritoriul GAL	În ce măsură a contribuit SDL la Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea exploatațiilor Agricole	Număr total de proiecte Număr de proiecte privind Îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor Număr de proiecte privind modernizarea exploatațiilor agricole	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate

	În ce măsură a contribuit SDL la Stimularea reîntinerii generațiilor de fermieri	Număr de proiecte accesate de tineri Număr de proiecte ai căror beneficiari au urmat cursuri de specializare	Analiza indicatorilor de monitorizare asumați de beneficiari și realizați în cadrul proiectelor finalizate: M10 și M8
Optimizarea Sustenabilității și rezilienței economice	În ce măsură sprijinul acordat a contribuit la consolidarea pe termen lung a veniturilor fermierilor, la reducerea vulnerabilităților și la crearea de locuri de muncă stabile în agricultură.	Număr de proiecte care au contribuit la creșterea veniturilor fermelor Număr de proiecte care au contribuit la reducerea vulnerabilităților exploatației	
Tema de evaluare Componenta generală LEADER -Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Asigurarea Logicii intervenției	Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel/s-au modificat	Numărul de nevoi atinse prin proiectele implementate	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate Analiza indicatorilor de monitorizare asumați și realizați în cadrul proiectelor finalizate Rapoarte de selecție Finale/Note de asumare
	În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului	Numărul de măsuri revizuite Numărul de măsuri eliminate	
	Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi	Numărul de măsuri introduse	
	Măsurile stabilite în SDL au contribuit la realizarea indicatorilor de rezultat prevăzuți (indicatori estimați cuantificați în SDL	Numărul de măsuri din SDL care contribuie la indicatorii de rezultat prevăzuți	
	Alocarea financiară estimată este în concordanță cu valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL?	Numărul de măsuri din SDL cu o alocare financiară mai mică decât valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL	
Consolidarea și susținerea durabilă-elemente de valoare adăugată Leader în teritoriu	În ce măsură a condus abordarea LEADER la asigurarea valorii adăugate în teritoriul GAL	Număr de proiecte privind înființarea unor afaceri în turism și meșteșugărit Număr de agropensiuni noi Număr de locuri de muncă femei Număr de proiecte incluziune socială	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate Analiza indicatorilor de monitorizare asumați și realizați în cadrul proiectelor finalizate M1/1A6A și M2/1A/6A-cereri de plata Interviuri telefonice cu

		Număr nopți de cazare Număr turiști	beneficiarii Chestionar beneficiari
	În ce măsură intervențiile GAL au contribuit la îmbunătățirea accesului copiilor din mediul rural la servicii sociale, educaționale și recreative adaptate nevoilor lor	Număr total de proiecte care au contribuit la îmbunătățirea accesului copiilor din mediul rural la servicii sociale, educaționale și recreative adaptate nevoilor lor Număr direct de beneficiari sprijiniți Număr indirect de beneficiari sprijiniți	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor (proiectelor) finanțate Analiza indicatorilor de monitorizare asumați și realizați în cadrul proiectelor finalizate: <i>M6/1B/6B</i>
Intensificarea interacțiunii și consolidarea relațiilor părților interesate în elaborarea și implementarea SDL-ului	În ce măsură a condus abordarea LEADER la o mai bună guvernare în teritoriul GAL?	Număr de membri ai GAL Număr de întâlniri Grupuri de lucru Număr de întâlniri ale AGA Număr de întâlniri ale CD Număr de întâlniri ale CSP Număr de sesiuni lansate Număr de proiecte depuse Număr de proiecte depuse ca urmare a activităților de informare	Sistemul intern al GAL de monitorizare a operațiunilor GAL Registrul Hotărârilor AGA și CD Cuantificarea Rapoartelor și apelurilor de selecție Registru proiectelor
	Acțiunile de sprijin și de informare a beneficiarilor finali s-au intensificat	Acțiuni dedicate beneficiarilor Număr de acțiuni de informare Număr de participanți la acțiunile de informare și comunicare Număr de proiecte asistate (beneficiari consiliați) în diferite stadii de implementare	Anexa V-Graficul de implementare Rapoarte Finale de activitate avizate Chestionar
	Vizibilitatea GAL a crescut/a scăzut/s-a menținut?	Număr mediu lunar de accesări site GAL Număr de materiale de informare distribuite în teritoriu Număr de apariții în presa locală Număr de întâlniri publice Gradul de satisfacție față de activitatea GAL	Rapoarte Finale de activitate avizate Chestionar Contori site GAL
	S-a creat o capacitate instituțională viabilă	Număr personal administrativ(fluctuație) Nr. de acțiuni de training pentru personalul GAL	Documente specifice funcționării Chestionar

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1. Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară
M1/1A/6A	700,000.00	1,543,222.00	1,214,720.92	😊
M2/1A/6A	350,000.00	380,000.00	380,000.00	😊
M3/1A/6A *	200,000.00	0.00	0.00	😞
M4/1B/6B	200,000.00	200,000.00	162,849.99	😊
M5/1B/6B *	150,000.00	0.00	0.00	😞
M6/1B/6B	190,000.00	189,453.00	156,202.66	😊
M7/1B/6B	15,599.00	15,599.00	0.00	😞
M8/2B/2B	300,000.00	520,000.00	520,000.00	😊
M9/2A/2A *	150,000.00	0.00	0.00	😞
M10/2A/2A	150,000.00	49,980.00	49,980.00	😞
M11/2B/2B	15,000.00	16,053.31	0.00	😞
M12/1A/6A	0.00	529,577.00	46,627.54	😞
M13/1A/6A	0.00	208,241.00	0.00	😞

Precizări: - * Măsurile M3, M5 și M9 au fost eliminate conform Nota de aprobare nr.216695/27.11.2018

- finalizarea celor 7 proiecte aflate în implementare în cadrul Măsurii M12/1A/6A până la data de 30 septembrie 2025 va demonstra eficacitatea măsurii, valoarea plăților estimate fiind de 75% din valoarea alocată măsura va înregistra eficacitate financiară ridicată ;

- finalizarea celor 3 proiecte aflate în implementare în cadrul Măsurii M1/1A/6A până la data de 30 septembrie 2025 va demonstra eficacitatea măsurii, valoarea plăților estimate fiind de 97% ;

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

Domeniu de intervenție	Eficacitate
6A - Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	😊
6B - Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	😊
2B - Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și în special a reînnoirii generațiilor	😊
2A - Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole	😊

6. Răspuns la întrebările de evaluare

Tema de evaluare: Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și crearea de locuri de muncă

Întrebare: În ce măsură a contribuit SDL la Sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă?

Răspuns: strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a contribuit într-o măsură semnificativă la sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici, precum și la crearea de locuri de muncă în teritoriul GAL.

Rezultatele obținute confirmă această contribuție: 61 proiecte înregistrate, dintre care 87% aparțin beneficiarilor privați, ceea ce evidențiază orientarea către mediul de afaceri local; 36 de proiecte au vizat inițiative noi, multe implementate de tineri și femei, confirmând rolul SDL în stimularea categoriilor cu potențial de inovare; aceste proiecte au condus la crearea a 27,5 noi locuri de muncă, demonstrând impactul direct asupra ocupării forței de muncă și asupra reducerii presiunii migrației.

SDL a funcționat ca un instrument eficient pentru stimularea antreprenoriatului rural, oferind sprijin concret pentru inițiative private și transformând resursele financiare în oportunități economice reale. Prin numărul de proiecte contractate și locuri de muncă generate, strategia a contribuit în mod direct la diversificarea economiei locale și la creșterea sustenabilității comunităților din teritoriu.

Întrebare: În ce măsură a contribuit SDL la Sprijinirea dezvoltării locale în teritoriului GAL ?

Răspuns: SDL a contribuit într-o măsură importantă la sprijinirea dezvoltării locale în teritoriul GAL, prin acțiuni concrete care au generat beneficii directe pentru comunitate: au fost sprijinite acțiuni noi, impactul asupra populației fiind semnificativ: 16.991 de persoane beneficiază deja de servicii și infrastructuri îmbunătățite prin proiectele finalizate, iar alte 11.580 de persoane vor beneficia prin proiectele aflate în curs de implementare.

Întrebare: În ce măsură s-a îmbunătățit accesul la serviciile și la infrastructurile locale ?

Răspuns: Accesul la servicii și infrastructuri locale s-a îmbunătățit considerabil prin intervențiile GAL, având un impact direct asupra unui număr de 28.571 de persoane din teritoriu. Dintre acestea, 10.077 de persoane beneficiază deja de rezultate concrete prin proiectele finalizate, iar alte 11.580 de persoane sunt sprijinite prin proiecte aflate în curs de implementare, finanțate prin măsura M12/1B/6B.

Această dinamică arată atât efectele imediate, cât și sustenabilitatea pe termen mediu, confirmând faptul că intervențiile au contribuit la modernizarea infrastructurii și la diversificarea serviciilor la nivel local.

Accesul la servicii și infrastructuri locale s-a îmbunătățit semnificativ, GAL reușind să genereze un impact de amploare asupra comunității prin proiecte cu adresabilitate directă și prin investiții aflate în curs de finalizare.

Întrebare: Care este numărul de locuri de muncă create prin implementarea de noi proiecte în teritoriul GAL?

Răspuns: Numărul de locuri de muncă creat prin implementarea SDL - 27,5 locuri de muncă (18 în cadrul măsurii M1/1A/6A și 9,5 locuri de muncă în cadrul măsurii M2/1A/6A) reprezintă o creștere de 162% față de numărul estimat inițial, ceea ce confirmă impactul direct al intervențiilor asupra pieței muncii locale. Corelat cu celelalte rezultate – 74 de proiecte depuse, 61 proiecte selectate și în implementare, 53 de proiecte asistate și 38 generate prin activități de informare – acest indicator demonstrează capacitatea GAL de a transforma resursele financiare în oportunități economice concrete.

Efectele sunt vizibile pe două dimensiuni:

- *economică* – prin diversificarea activităților non-agricole și prin consolidarea microîntreprinderilor locale, s-a stimulat ocuparea forței de muncă și reducerea presiunii migrației;
- *socială* – prin implicarea tinerilor și a femeilor, a fost întărit capitalul social și coeziunea comunității.

Locurile de muncă nou create confirmă faptul că implementarea SDL a contribuit la dezvoltarea economică locală.

Întrebare: Care este numărul total de proiecte/inițiative susținute de proiectele implementate?

Răspuns: numărul de proiecte susținute la nivelul GAL este de 61 proiecte din care 53 proiecte(87%) vizează beneficiarii privați și 8 proiecte(13%) vizează beneficiari publici.

Distribuția beneficiarilor arată o orientare puternică către sectorul privat – 53 de proiecte (87%) – ceea ce demonstrează că sprijinul financiar a stimulat în mod real inițiativa antreprenorială locală, diversificarea economică și crearea de locuri de muncă. În paralel, 1 proiect finalizat și 7 proiecte în curs de implementare (13%) au vizat beneficiari publici, consolidând infrastructura și serviciile de interes comunitar.

Tema de evaluare: Încurajarea competitivității agriculturii din teritoriul GAL

Întrebare: În ce măsură a contribuit SDL la îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor, restructurarea și modernizarea exploatațiilor Agricole?

Răspuns: SDL a contribuit într-o măsură moderată, dar relevantă, la îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor agricole și la modernizarea acestora. A fost sprijinit 1 proiect orientat direct către creșterea performanței economice a unei exploatații existente, cu impact punctual asupra restructurării și eficientizării activităților agricole.

Întrebare: În ce măsură a contribuit SDL la Stimularea reîntineririi generațiilor de fermieri?

Răspuns: cele 15 proiecte finalizate în cadrul Măsurii M8/2B/2B indică o orientare către atragerea de noi fermieri și consolidarea bazei economice a sectorului agricol.

În total, 16 proiecte dedicate acestui domeniu au fost implementate, reflectând atât susținerea modernizării, cât și stimularea instalării tinerilor fermieri. Deși numărul proiectelor de modernizare efectivă este redus, contribuția SDL se evidențiază prin sprijinirea instalării și dezvoltării noilor exploatații agricole, cu efecte pozitive asupra reînnoirii generațiilor, diversificarea și creșterea competitivității agriculturii locale.

Întrebare: În ce măsură sprijinul acordat a contribuit la consolidarea pe termen lung a veniturilor fermierilor, la reducerea vulnerabilităților și la crearea de locuri de muncă stabile în agricultură.

Răspuns: proiectul implementat în cadrul măsurii M10 a condus la consolidarea veniturilor prin prognoza și respectarea veniturilor estimate; 3 din cei 15 beneficiari ai Măsurii M8 care nu aveau locuri de muncă la depunerea cererii de finanțare s-au angajat în cadrul propriilor ferme sau la terțe persoane conform cerințelor de implementare.

Tema de evaluare: Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER

Întrebare: Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel/s-au modificat?

Răspuns: Nevoile identificate la momentul elaborării SDL au rămas neschimbate până în prezent. Chiar și măsurile nou introduse ulterior, ca urmare a suplimentării cu fonduri pentru perioada de tranziție, au avut corespondent direct în nevoile definite inițial. Această situație arată că analiza de la fundamentarea SDL a fost realistă și bine ancorată în contextul teritoriului, surprinzând corect provocările și direcțiile de dezvoltare locală. În consecință, strategia nu a necesitat o revizuire a nevoilor, ci doar ajustări punctuale la nivel de măsuri și bugete, ceea ce confirmă validitatea diagnozei inițiale și relevanța acestora pentru implementarea coerentă a intervențiilor GAL.

Întrebare: În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

Răspuns: Având în vedere informațiile: numărul semnificativ de proiecte depuse/selectate, gradul de contractare al proiectelor selectate de GAL, stadiul implementării proiectelor contractate) se poate aprecia că logica de intervenție a SDL este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului GAL.

Întrebare: Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi?

Răspuns: Revizuirea și adaptarea măsurilor din SDL reflectă capacitatea GAL de a răspunde dinamic la realitățile teritoriale și la interesul manifestat de beneficiari. Măsurile M1/1A/6A și M8/2B/2B au atras un număr ridicat de proiecte, ceea ce a justificat eliminarea Măsurilor M3/1A/6A, M5/1B/6B și M9/2A/2A și reorientarea resurselor către domenii cu cerere ridicată, pentru a valorifica mai eficient interesul și potențialul comunității.

În schimb, Măsura M13/1B/6B – Servicii sociale de calitate nu a generat cereri de finanțare în cele două apeluri lansate (2023 și 2024). Consultările organizate au arătat că lipsa capacității solicitanților de a asigura cash-flow-ul, coroborată cu existența unui program național („HUB de servicii MMPS-SII MMPS”, MySmis 130963) care finanțează aceleași tipuri de activități, a făcut ca această măsură să devină neatractivă și inabordabilă pentru UAT-urile vizate.

Totodată, proiectul finalizat în cadrul Măsurii M7/1B/6B și refuzat la plată în faza de eşantion (Raport final și cerere de plată aprobate de OJFIR), evidențiază vulnerabilități procedurale și riscuri ce pot afecta motivația beneficiarilor.

Strategia GAL a fost ajustată în mod realist, prin eliminarea măsurilor cu atractivitate scăzută și concentrarea resurselor pe domenii cu cerere ridicată. Barierele financiare (*cash-flow*, *garanții bancare*) și suprapunerea cu alte programe naționale au limitat absorbția pe segmentul social, ceea ce arată nevoia ca, pe viitor, măsurile să fie calibrate nu doar pe nevoile identificate, ci și pe condițiile reale de accesare de către beneficiari.

Întrebare: Măsurile stabilite în SDL au contribuit la realizarea indicatorilor de rezultat prevăzuți (indicatori estimați cuantificați în SDL ?

Răspuns: În SDL au fost prevăzute 5 măsuri cu indicatori de rezultat cuantificați: M1/1A/6A, M2/1A/6A, M3/1A/6A M12/1B/6B și M13/1B/6B. La celelalte măsuri, indicatorii nu au fost precizați/cuantificați inițial. Ca urmare a implementării, indicatorii asumați au fost depășiți la nivelul domeniilor de intervenție.

Întrebare: Alocarea financiară estimată este în concordanță cu valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL?

Răspuns: Numărul de măsuri din SDL cu o alocare financiară mai mică decât valoarea proiectelor eligibile selectate de GAL = 3 (M1/1A/6A, M2/1A/6A, M12/1B/6B); media procentuală valoare alocată/valoare selectată cuprinsă în intervalul 10 - 30%). GAL a valorificat oportunitatea realocării sumelor disponibilizate către măsurile suprasolicitate, acest aspect fiind gestionat în mod participativ.

Întrebare: În ce măsură a condus abordarea LEADER la asigurarea valorii adăugate în teritoriul GAL?

Răspuns: abordarea LEADER a condus la realizarea/implementarea unui număr semnificativ de proiecte/inițiative noi în domeniul turismului dar și incluziunii sociale, la creșterea numărului de locuri de muncă(inclusiv femei) cu efecte secundare în creșterea numărului de nopți de cazare/număr turiști . Abordarea LEADER a adus valoare adăugată în teritoriul GAL prin consolidarea guvernancei locale, mobilizarea comunității și stimularea antreprenoriatului. Rezultatele – 61 de proiecte susținute, 27,5 locuri de muncă noi, peste 28.000 de persoane cu acces îmbunătățit la servicii și inițiative inovative dedicate tinerilor și femeilor – demonstrează un impact economic și social direct. LEADER a transformat parteneriatul public–privat într-un mecanism funcțional de dezvoltare și coeziune locală, a generat schimbări la nivelul comportamentului liderilor locali, a consolidat relațiile acestora contribuind la păstrarea identității și guvernancei locale prin rezultate tangibile pentru comunitate.

Finanțarea a sprijinit și sporit reactivitatea proiectelor la nevoile locale și sustenabilitatea acestora, cu efecte directe și măsurabile asupra calității vieții din teritoriu.

Întrebare: În ce măsură intervențiile GAL au contribuit la îmbunătățirea accesului copiilor din mediul rural la servicii sociale, educaționale și recreative adaptate nevoilor lor?

Răspuns: Deși a fost implementat un singur proiect dedicat explicit acestui domeniu, impactul său a fost relevant: **50 de** beneficiari direcți au avut acces la servicii sociale adaptate nevoilor lor, iar efectele indirecte s-au extins către 6.994 de persoane la nivel comunitar, prin implementarea măsurii M6/1B/6B.

Întrebare: În ce măsură a condus abordarea LEADER la o mai bună guvernare în teritoriul GAL?

Răspuns: Abordarea LEADER a condus la o guvernare mai bună în teritoriul GAL prin consolidarea participării și a proceselor decizionale. Structura de guvernare a implicat 61 de membri în AGA, ceea ce a asigurat reprezentativitatea mediului public, privat și societății civile. Activitatea decizională a fost intensă: 20 de ședințe AGA, 50 de ședințe ale Consiliului Director și 23 de ședințe ale Comitetului de Selecție și Monitorizare, ceea ce denotă o funcționare activă, transparentă și bazată pe consultare.

Procesul de planificare și implementare a fost susținut de 3 grupuri de lucru tematice, care au contribuit la fundamentarea deciziilor și la adaptarea intervențiilor la nevoile locale. Lansarea a 30 de sesiuni de selecție a permis mobilizarea actorilor locali și accesarea fondurilor într-o manieră competitivă și transparentă.

Rezultatele confirmă eficiența mecanismelor de guvernare: din 74 de proiecte depuse, 38 au fost generate direct prin activitățile de informare și animare desfășurate de GAL.

În concluzie, LEADER a consolidat guvernarea locală prin transparență decizională, participare largă a actorilor locali, mecanisme clare de selecție și animare eficientă a teritoriului, ceea ce a dus la creșterea încrederii în procesele de dezvoltare locală și la implicarea directă a comunității în utilizarea fondurilor europene.

Notă: răspunsul la această întrebare a fost „cuantificat” și în cadrul chestionarului aferent evaluării beneficiilor implementării Leader(februarie 2023) la care GAL-ul a avut calitatea de respondent direct al DIGI-AGRI.

Întrebare: Acțiunile de sprijin și de informare a beneficiarilor finali s-au intensificat ?

Răspuns: Acțiunile dedicate beneficiarilor au contribuit direct la consolidarea capacității de absorbție și la o mai bună guvernare locală în cadrul GAL. Au fost organizate 38 acțiuni de informare și comunicare, prin care s-a asigurat accesul transparent la informațiile privind oportunitățile de finanțare și regulile de implementare. La aceste acțiuni au participat 588 de persoane, ceea ce demonstrează un grad ridicat de interes și implicare din partea comunității locale. Activitatea de consiliere a avut impact direct: 53 de proiecte au beneficiat de asistență în diferite stadii de implementare, ceea ce confirmă rolul GAL de facilitator și sprijin pentru beneficiari. Prin intensitatea acțiunilor de informare și consiliere, GAL a reușit să transforme principiul bottom-up într-un proces practic de mobilizare a comunității. Această abordare a crescut gradul de accesare a fondurilor, a redus riscul de neeligibilitate și a întărit legătura dintre beneficiari și mecanismul de finanțare europeană.

Întrebare: Vizibilitatea GAL a crescut/a scăzut/s-a menținut?

Răspuns: vizibilitatea GAL a crescut pe parcursul perioadei analizate.

- Accesările site-ului GAL (3.600/lună) arată un canal de comunicare utilizat constant și cu impact semnificativ în informarea publicului.

- Materialele de informare editate (500 seturi) au susținut diseminarea fizică și online a mesajelor către comunitate.

- Aparițiile în presa locală (74) demonstrează recunoașterea publică și interesul media pentru activitatea GAL, ceea ce a sporit credibilitatea și transparența activităților GAL.

- Întâlnirile publice (3 întâlniri cu 188 participanți) au contribuit la consolidarea relației directe cu comunitatea.

Combinăția dintre prezența online, materialele de promovare și vizibilitatea în mass-media a consolidat imaginea GAL și a întărit rolul acestuia ca actor principal în dezvoltarea locală. Indicatorii confirmați arată o creștere a vizibilității, cu accent pe comunicarea directă.

Întrebare: S-a creat o capacitate instituțională viabilă?

Răspuns: Percepția actorilor locali din teritoriul GAL este pozitivă, indicând o îmbunătățire evidentă a capitalului social și a guvernantei locale. Metoda LEADER a consolidat încrederea comunității în mecanismele de guvernanță locală și a întărit relațiile între actori, transformând GAL într-o platformă de colaborare și dezvoltare. Percepția dominantă este că LEADER a crescut gradul de coeziune socială, capacitatea de decizie colectivă precum și vizibilitatea acțiunilor locale. Gradul de satisfacție față de activitatea GAL înregistrează calificativul „mare” fiind un rezultat foarte multumitor. Capacitatea instituțională a GAL a a fost afectată de fluctuațiile de personal în special spre sfârșitul anului 2024 de incertitudinea angajării resurselor financiare coroborată cu diminuarea timpului de lucru.

7. Factorii de succes și eșec în implementarea SDL

În perioada de implementare SDL a fost influențată de următorii factori :

Nr. crt.	Factorul	Factori de succes	Factori de eșec
1	Guvernanța participativă	X	
2	Sprijinirea exclusivă a mediului privat	X	
3	Competențele și experiența profesională relevantă a angajaților Compartimentului Administrativ al GAL	X	
4	Acțiunile de animare a teritoriului GAL derulate de angajații Compartimentului Administrativ	X	
5	Acuratețea documentelor de accesare specifice măsurilor din SDL riguros întocmite (ghid solicitant și anexe)	X	
6	Proceduri de selecție (generală și specifice măsurilor) aplicate transparent	X	
7	Experiența anterioară a unora dintre membrii Consiliului Director și Comitetului de Selecție a Proiectelor	X	
8	Planificare judicioasă a lansării apelurilor de selecție	X	
9	Experți GAL care au elaborat SDL au fost implicați și în implementare	X	
10	SDL clar întocmită, în acord cu nevoile reale identificate în teritoriul GAL	X	
11	Impact economic măsurabil	X	
12	Vizibilitate și mobilizare	X	
13	Implicarea tuturor părților interesate în implementarea SDL (membrii GAL, Consiliul Director, Compartimentul Administrativ, UAT-urile din GAL, partenerii privați, potențialii solicitanți, beneficiari, cetățenii din teritoriu)	X	
14	Fluctuații personal angajat		X
15	Implicarea și în alte proiecte cu finanțare europeană	X	
16	Proiecte implementate scalabile	X	
17	Inconveniente și incertitudini financiare ale beneficiarilor		X
18	Timp relativ mare necesar pentru adaptarea la sistemul informatic (platforma on-line)		X

Factori externi (definiți ca fiind cei legați de contextul general de implementare a PNDR 2014-2020, de contextul socio-economic general) :

Nr. crt.	Factorul	Factori de succes	Factori de eșec
1	Colaborarea cu structurile județene, regionale și centrale ale AM PNDR (CDRJ Argeș) și AFIR (OJFIR Argeș, CRFIR 3 Târgoviște, AFIR central)	X	
2	Multitudinea actualizărilor cadrului procedural de implementare aferent SM 19.2 și 19.4 a PNDR 2014-2020		X
3	Susținerea permanentă a activităților de către Federația Națională a GAL-urilor	X	
4	Suprapunerea cu alte programe		X
5	Vulnerabilități procedurale		X
6	Accesul limitat la surse de finanțare pentru potențialii beneficiari de tip Asociație/ONG		X
7	Beneficiari publici : lipsa de experiență în aplicarea și gestionarea proiectelor		X
8	Suprapunerea cu perioada pandemiei și efectele acesteia		X
9	Finanțări similare cu alocări mult mai consistente și condiții mai facile de accesare pe alte programe		X

8. Concluzii și recomandări

CONCLUZII:

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală 2016–2025 a cunoscut un parcurs dinamic, în care alocările financiare și măsurile inițiale au fost ajustate pentru a răspunde mai bine nevoilor identificate în teritoriu. Dacă la momentul aprobării strategiile și bugetele erau stabilite în detaliu, în procesul de implementare s-au constatat necesități de corecție, ceea ce a condus la:

- eliminarea unor măsuri cu relevanță redusă,
- realocarea fondurilor către măsuri deja existente și cu impact demonstrat,
- introducerea unor noi măsuri (M12 și M13), în strânsă legătură cu prioritățile teritoriale emergente .

Chiar dacă nu la toate măsurile prevăzute în SDL nu au fost selectate/implementate proiecte, indicatorii de realizare preconizați a se realiza sunt vizibil îndepliniți și chiar depășiți. Stadiul implementării SDL confirmă coerența logicii de intervenție a SDL, coerență/sinergie între rezultatele așteptate și cele planificate.

În ansamblu, se poate concluziona că SDL a fost implementată cu succes. Ajustările operate au permis o mai bună adaptare la nevoile reale ale comunității, iar rezultatele obținute – inclusiv prin noile măsuri – confirmă eficiența și flexibilitatea strategiei.

Concluziile punctuale ale evaluării sunt următoarele :

- Procesele de *elaborare a documentelor de accesare* (ghiduri ale solicitantului și anexele), de *lansare a apelurilor* și de *selecție* au fost transparente, fiind diseminate în mod adecvat partenerilor GAL și potențialilor beneficiari.
- Datele și instrumentele necesare evaluării au fost utile și relevante, fiind rezultatul unei monitorizări corespunzătoare a realizărilor SDL 2014-2020; implicarea beneficiarilor în faza de monitorizare a proiectelor selectate de GAL și informațiile furnizate au fost elocvente pentru a se putea răspunde la întrebările de evaluare.
- Stadiul implementării SDL la data evaluării se bazează pe cuantificarea indicatorilor realizați în cadrul proiectelor finalizate și estimarea indicatorilor țintă/de realizare/de rezultat.

Recomandări punctuale:

- Consolidarea activităților de comunicare în etapa finală: evidențierea și diseminarea rezultatelor către comunitate (*online, presă locală, întâlniri parteneri*), pentru creșterea continuă a vizibilității și legitimării GAL;
- Valorificarea lecțiilor învățate.